

19. Оптимізація планування робочих місць на підприємстві

Дарина Силкіна, Олена Чигринець

Національний університет харчових технологій

Вступ. За сучасних умов високорозвиненого виробництва, оснащеного складною технікою, необхідно враховувати науковий підхід до організації праці робочих місць. Рациональне організоване робоче місце забезпечує умови праці, правильну побудову трудового процесу, позбавляє зайвих і незручних дій, дозволяє зменшити витрати часу, поліпшити використання устаткування, підвищити якість виконуваної роботи.

Результати. Робоче місце - це зона, оснащена необхідними технічними засобами, у якій здійснюється трудова діяльність виконавця чи групи виконавців, спільно виконують одну роботу чи проведення операції. Отже, завдання організації праці спрямовані для досягнення раціонального поєднання речовинних елементів виробничого процесу людини, забезпечення її високої продуктивності і сприятливих умов праці [1].

Організація робочого місця - це система заходів щодо його просторового розміщення та оснащення предметами праці.

Рациональна організація робочих місць забезпечує оптимальне функціонування системи «людина - машина - середовище». Тільки за таких умов узгодження параметрів машин, організаційної оснастки та довкілля з психофізіологічними даними людини, можна прогнозувати ефективність і надійність трудового процесу. Необхідність створення зручності робочої пози, оптимальних навантажень на м'язи робочого, їх чергування упродовж зміни, забезпечення відповідності устаткування й організаційної оснастки.

Розміри, форми, яскравість, контрастність, колір, просторове розташування на всі об'єкти робочого місця повинні відповідати зоровим, слуховим, дотикальним та іншим психофізіологічним особливостям людини.

Важливе значення має планування робочого місця, під яким розуміється доцільне просторове розміщення горизонтальній і вертикальній площинах функціонально взаємопов'язаних коштів виробництва (устаткування, оснастки, предметів праці та ін.), необхідні здійснення трудового процесу.

Розташування засобів і предметів праці визначає трудові рухи, їх кількісні і якісні характеристики, площу робочого місця [2]. Удосконалення планування робочого місця має спрямувати усунення зайвих і нерациональних трудових рухів, максимальне скорочення переміщення працівника щодо матеріальних елементів трудового процесу для підвищення ефективності праці та зниження стомлюваності працівника.

В багатьох випадках робітнику доводиться виконувати зміну сотні рухів, чимало з яких бувають зайвими. Тому першим завданням рационалізації планування робочого місця є скорочення їхньої кількості. У цих цілях на підприємствах розробляються маршрути пересування робітників і схеми планування робочого місця у горизонтальній і вертикальній площинах, складаються моделі структури трудових дій, визначаються довжина і траєкторії трудових рухів [3].

Проект планування робочого місця розробляється з урахуванням кількості оброблюваних деталей, заготовок, зібраних вузлів, які повинні гарантувати

безперервну роботу протягом зміни. У цьому передбачається, що деталі, заготовлі, вузли перебувають у відповідній тарі, на підставках чи стелажах.

При плануванні робочих місць необхідно дотримуватися раціональної ширини транспортних проходів і проїздів, і навіть правильно визначати види підйомно-транспортних коштів. Основні подовжні і поперечні проїзди повинні прагнути бути наскрізними, без глухих кутів.

Система обслуговування робочих місць є найважливішою складовою виробничого процесу має на меті забезпечення його безперерйного й ефективного функціонування. Від організації обслуговування робочих місць залежить продуктивність праці, ритмічність виробництва, ефективність.

Всі системи обслуговування виробництва на підприємстві повинні відповідати наступним основним вимогам: мати чітку спеціалізацію робочих виконуваних функцій обслуговування; містити регламентацію і плановість виконуваних робіт з обслуговування та взаємозв'язку цих робіт в часі та просторі; передбачати проведення робіт із обслуговування; забезпечувати оперативність і надійність обслуговування усім ділянкам виробництва з урахуванням наукової побудови системи з огляду на специфіку виробництва та можливості її участі в швидкій перебудові за допомогою типових рішень.

Висновки. Робочим місцем є оснащена необхідними технічними засобами зона, у якій здійснюється трудова діяльність виконавця чи групи виконавців, спільно виконують одну роботу чи проведення операції. На робочому місці досягається головна мета праці - якісне, економічне і своєчасне виготовлення продукції або виконання встановлених обсягів роботи, для досягнення чого до робочого місця пред'являються технічні, організаційні, економічні та ергономічні вимоги.

Література

1. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. - К.: КНЕУ, 2000. – С. 274 – 403.
2. Пивоварник Я. Співпраця як складова системи мотивування на підприємстві /Я. Пивоварник // Україна: аспекти праці. – 2002. – № 2. – с.9-11.
3. Черватюк О. Заробітна плата в механізмі мотивації трудової діяльності працівників /О. Черватюк// Україна: аспекти праці. – 2002. – № 3. – с. 29-32.